

II.

K u l t u r s k i l d r i n g a r.

49. Nöjesliv i Åkarp på 1860-talet.

De va fastelannslörda ad di skolle slå katten å tynnan, men di brugte ente ha nån katt i tynnan, di hadde en bränne-vinsflaska eller en romflaska. Å den som hadde knäckt tynnan så flaskan for ud, han kalla di for kongen, å så körde di omkring i byen å viste kongen hela ettermiddan. Så om kvällen samla's di å skolle ha gille, de va po itt å ställen här i byen, ja mings itt år hadde vi ed i Annors Nelsa-gåren. Så när di skolle bärja dansen, så skolle kongen välja si ud en dråtning, å så hålt vi gille i två da! Men ente for de, for vi hadde då roled!

De va fastelannslörda men vi fick åsse dansa söndan ettor. Där va en spilleman som hidde Jyns Jöransen frå Hjärp (ja va å tinga han, ja to åsse opp spillemanspenga en gång.) Han brugte å spilla klanét - ja han spilla fiol åsse - ja iblann så ble där spillad både fiol å klanét, då va där en annen spilleman åsse. Men ente for de, for roled hadde man!

De va fastelannsgilled. Ja så hålt vi åsse påskagille, å så sjång vi maj, å så hålt vi pingesgille. Men majvisan, den har

- 83

en rent slad i glemme nu. Den börja så:

Godafton ni som hemma är
maj, maj e kommen
Förlåt oss om vi väckor jär
Sommaren är så ljuvlig för ungdommen.

Ditta va de fysta varsed. De va åsse holians i bårjan ad
di sjång så:

Låt hönan giva ägg på fad
Det vi nu Gudi bedje
Till pannekaga å äggamad
Var oss allom en nådig Gud med glädje.

Nu sättor vi maj uti ert tag
Hör det vi nu bedje
Vi kommor igen om pingesdag
Var oss allom en nådig Gud med glädje.

Så sjång di te di, som ente ville höra po:

Du liggor här me din lade kropp
så loppor å lus dej edor opp.

När di gick å töjde te pingesgilled, så va di två om vår
kårr. Så hadde di disse varsen: Gryn te gröd å ägg te kaga,
de kan åsse smaga. Penga i vår pong, de lättar vår gång.

Klanét = klarinett ; holians = tämligen ; eda = äta.

töjde = tiggde.

Det regelbundna majsjungandet upphörde omkring 1880, men
har dock förekommit i orten någon gång senare, då man emellertid

- 85 -

- 86 -

ACC. NR M. 204

Dubbeldat

Y6

LUNDS UNIV.
FÖLKMINNES-

86 ARKIV

följt texten i tryckta sångböcker. 1909 sjöng ett sällskap från Tottarp och Kabbarp, 1921 från Åkarp och Karstorp.

Sista gången man i Burlövs socken slog katten av tunnan var i slutet av 1890-talet, då flera bondsöner från socknen utförde leken på Arlövs hed. Vid det tillfället hade de "en riktig levandes katt." (Jfr. s.66 och 82). Många åskådare voro tillstädés. Församlingens skolbarn voro fria.

(Omtalat av Johanna Hans Pers i Åkarp, som var där och såg på.)

50. Äresöl i Torna härad.

Nu ska ja snacka om, hont de gick ti för i tiden när di drack
äresöl i Torna härad.

Ja hadde en fastor som va dö oppe i Östra Torn (hon lå ente
sjug mer än tre da). Så va de stort ställe me meen släkt, di
va många sysken, där va många bjudna po de gilled å de vara i
två da.

Så va de en gammal sed ad di skolle ha äresöl, men de skolle
di ente ha po de ställed, de hadde di po it anned ställe, tätt
ve, i gården oppté, de va te Lars Påls, så hidde di. Så va de
alla som ente va bjudna po gilled, di gick dided å skolle dricka
äresöl. Så va där byfólked å di som va po udbrýtningen, di
hålt gille där - di fick låv å gå dided å dricka äresöl. Å di
skicka did brännevin å brökágor, ja kan ente komma ihu här
många brökágor där va. Då kyffte di brännevin i kannevis, å di
körde ner där me en fjäring öl, å en bra knölost, de fick di
frå gillesgården. Så va där många frå di anre byana gick dided
å skolle dricka äresöl där.

De va oppe i Tornahärad, men ja vidd ente om di har drocked
äresöl po den léen i ditta häradet.

Äresöl, av "äred" = begravningsgille; Po denléen = på det sättet.

III.

S ä g n e r o ch f o l k t r o .

51. Klockedammen vid Burlöv.

Te vänster om kjärkevägen, tätt ve Burlövs by, ligger där en holla me vann, klockedammen, di kallar. Når kjårkan va böjd så hadde di ente vigd klockan. Så börja di å ringa å då for klockan ifrå dom å ner i klockedamnen, å de namned har den hollan än i da. Den e åsse rong som en klocka.

böjd = byggd.

En utförligare berättelse, som även behandlar episoden om klockans upptagande, skall senare meddelas. Se s. 147.

ACC. NR M. 204LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

90 ARKIV

52. Om Kälarebacken.

(En ätnehög i närheten av Hvilan, å Kabbarp 8 i Tottarps socken, uppkallad efter en år 1856 där i ingrävd källare.)

När ja va lidet, så tala min far så möed om ad där va en skjuss som kom om nättorna frå Kabbarps by å när den kom te Källarebacken, så forsvant den där i höjen. Den kom me sådden fart, men di konne allri forska ud, va de va for en skjuss. Där va ingen tore gå i möde me den. De va så precist var natt ad den kom.

Sägner är numera föga känd i orten. Mera omtalad är den s.k. elvavagnen, en droska med spöken i benrangels skepnad, som skulle komma var natt kl. 11 på stora landsvägen förbi Åkarp:

91

53.

Elvavöjnen, den har en åsse hörd talas om, den kom po den store väjen här oppe.

54. Maran och drängen.

Ja de va rent markvárdet som maran hon konne fara ginnom låsta daror! Dränga har talad om for mi, ad hon re dom om nättorna så di lå rent orörlia. Ja hon for åsse ing te hästa å flätta dom i manen (de va marellocka, så kallad) å di konne när ente få ed opped.

Ja har hört talas om en tös som va mara. Hon brugte gå te drängarna, å di konne ente begripa hodden hon kom dided. Å den dränjen som hon hadde reed varst, han sa te den andre: Når du nu fornemmor, ad hon e po mi, så sätt nåd i nycklaholled. Å de gjorde han. Å når ad hon då va i lav me dränjen, så satte han nåd i nycklaholled, å då konne hon ente komma ud. Å då så di ad de va en farlet grannor tös där sad po sänjakanten. Å så ble di gifta, hon å dränjen, å di hadde vad gifta länge. Så frågte hon na po va le hon va kommen dided. Nä, de vissste hon ente. Så viste han na 'ed, å då kröv hon ud ginnom holled me desamma, å forsvant, å han fick allri se na mer.

Ja, så sa di, men kan ded varra varkelihed?

Dubblett ✓ 1

ACC. NR M. 204

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
94 ARKIV

I V.

Följande uppteckningar av visor och berättelser äro till-
komna under förnyade besök hos Kjersti Per Pål's sommaren 1922.
(Styckena 55-65) Av visorna äro några endast fragment, (N;r 57,
58, 60, 63)

55. Kärleksvisa.

- 1) Kring jordens rund
Har jag haft mången stund
så förnöjder och sällan hos dig
Jag har haft mig en vän
den jag älskar väl än
Men kanhända vi råkas aldrig mer.
- 2) Men vad kommer det sig av
uppå villande hav
att jag aldrig så lyckelig kan bli,
Jo det är kärlekens eld,
som upprinner så fort
Men att släcka den jag aldrig förmår.

- 95 -

56. Kärleksvisa.

- 1) Jag har ett äpple i min lomma
Det skall jag gömma till min lille vän.
Men om jag visste att han ej vill komma,
Så äter jag mitt äpple själv.

- 2) Jag såg i öster jag såg i väster
Jag så' i söder, jag så' i nor'
där så' jag alla vackra flickor dansa,
Men inte så' jag den jag så' i fjar.

- 3) Inte kan jag till vännen komma,
ja jag kan varken åka,
rida eller gå,
Nu får jag vänta till sol och sommardag
då jag kan segla på böljan blå.

96

(Jfr. N:r 236 i "Nyländska folkvisor")

57. Fragment.

- 1) Ett brev jag ämnar skriva
till dig min lilla vän
Men kanhända det går mig emot,
Av alla jag här älskat
Av alla jag kan få
Är det dig som jag minst tänker på.
- 2) Ja gossar finns här många
Men ingen till att tro
förtys falskhet i deras hjärta bor.
Och du har talat falskhet
allt intill denna stund
Och därmed så slutas vårt förbund.

- 97 -

58. Fragment.

" Men när vi hadde pingesgille nere i Jyns Annors går (Jöns Anders' gård), så va där en visa vi sjong, å ja lärde mi två vars.)

- 1) Min fader han var fattig
Han var utav så ringa stånd
Han ägde inga penningar
Han ägde ingenting
- 2) Men jag kan vara lika god
en fattig som en rik
Att gifta sig för penningar
Är stort bedrägeri.

59. Spinn, spinn!

"Mor sjång den visan.":

Sping, sping, dottoren min
i maren kommor friaren din
Dottoren spant
å tårarna rant
å allri kom den friaren fram.

60. Fragment.

Ack om jag ägde mång' tusen på tusen
Och blänkte utav baraste silver och guld,
Så vore jag väl ej av dig förskjuten,
Och hade mig en vän så trogen och huld.
Men se alla rikedoma'
vill jag likna vid en blomma
Som om aftonen vissnar omkull.

61. Dansvisa.

" Där va en påg som bode här, han va en torning å hidde Jyns
Larsen, å han sjong dinne biden, de va en vals:"

Spelemänner. Spelen upp en vals
Här bjudes nu en mö på dans
Att ingen flicka sitta må
Som gärna dansa vill.

(Torning = person från Torna härad.)

62. "Ola Nels vals i Hjärp"

(Ola Nilssons vals i Hjärup)

Ola Nelsen i Hjärp, han hadde osse en vals - de vitt i sjytan hont den gick - de e väl en tretti år sin.

- 1) Kom unge, kom Janne, kom följ mig i dans
kom unge, kom Janne, kom följ mig i dans
För dig så giver jag den gyldene krans,
för dig så giver jag den gyldene krans.
- 2) Den kransen du skänker,
den törs jag ej ta
Den kransen du skänker
den törs jag ej ta
förrän jah får frågat
min fader och mor,
förrän jag får frågat min fader och mor.
- 3) Ja fråga din fader så
mycket du vill
Ja fråga din fader så
mycket du vill,
för ditt unga hjärta skall
höra mig till,
för ditt unga hjärta skall
höra mig till.

Hjärup, by i Uppåkra socken. "De e väl en tretti år sin". Därmed avses 1870- eller 1880-talet.

63. Om ett försök till dråp i Lund på 1850-talet.

De va po den tiden ja va liden å gick i skole, så va där en tös som tjente po Tuna ve Long. Å hon skulle gå te dans i Jyda-husen, hon gick olåvanes dided. Å där va en student å ville ha sällskap me na, men hon ville ente. Å då hadde han tad opp en kniv å skåred na. Men hon ble frälst å kom te läsaretted å ble bra sin; men hont de gick me hann, de vidd ja ente.

Å då dikta hina studentorna en visa om ed:

- 1) Godafhton sköna flicka
som sent är ute och går
Så sent i tysta kvällen
kanske vi sällskap får. Så svara hon:
- 2) Jag tackar för hans sällskap,
Det jag vill intet ha
för jag har nog av månen
och alla stjärnorna.

- 103

Jydahusen (Jutahusen), belägna väster om Lund vid vägen ut till Värpinge.

Hina studentorna = De andra studenterna.

ACC. NR M. 204

Dubblett

157

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

-104 ARKIV

64. Från år 1848.

(då soldater som skulle gått med danskarna i kriget mot Preussen, voro inkvarterade i Tottarps socken).

Min far han talte om - de va de åred ja ble fydd, de va, fortiätta - så kom opplänningana här nerad å skolle ha gåd me danskana i kried. Så va där attan styckna å lå i den gården som Pärsapågen har i Djurslöv, i Kappagåren.

Så va de om hysten, å Kappen de va en snålor djäkor. Å far han va å syde där, han va jo skomagare.

"Å vill I gå me ud å hysta, så ska I få värs en fittamad å en sypp", sior Kappen te soldaterna. Å så fick di ded.

Di skolle binga korn, så la di si allihoppa po skårorna å där ble ingenting bonged. Sin gick di himm, å där ble ingen hyst åv, di bryde si ente om ded. De va po Kappagåren.

Di lå här länge nere, men sin så måtte di schappa himm igen, di kom allri ud i kried.

opplänning - allmän benämning på person från norra och mellersta Sverige.

Kappagåren (o. vanligare "Kapp") gård i Djurslöv, Tottarps socken, så kallad emedan den först blev färdigbyggd vid gårdsutbrytningen i början av 1800-talet, då man byggde i kapp på tvenne

-105

-106

Dubblett

✓8

ACC. NR M. 204

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ställen i Djurslöv.

(Meddelat av f.d. lantbr. Anders Jönsson i Djurslöv - sonson till den här omtalade "Kappen", d.v.s. innehavaren av "Kappagården", vars namn var Jöns Mårtensson.

Om hysten, d.v.s. i skördetiden.

fittamad = brödkiva med flott

skåror = skuren (huggen) säd.

ACC. NR M. 204

Dubblett

159

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-107

65. Göingen och danskarna.

(En episod från krigsåret 1710, då en göingebonde räddade den svenska posten från danskarnas läger vid Åkarp)

Här va en jyng en gång som skolle köra homle te Malme, de va i kried me danskana. Å övorsten va i Malme, å di visste ingen le här di skolle få rapport te han.

Å där va en jyng å han skolle köra te Malme å sälja homle. Å så hadde han bonged säckana po kjarran. Så hadde han borrad holl i skagelen å där hadde han alla papporen. Så åto han si å föra dom te Malme. De skolle va po hinsien om Hvilan, ve möllan.

Så trode di (näml. danskarna) han va ude po forräderi, men di konne ente hitta nåd hos han. Så gick di jo po vakt å skolle passa han så han ente kom te Malme. Så ga di si i prat me han. Så va de jo frågan om va han hadde i sina säcka. Så sa han: "Sätt jär nu opp, så ska ni minsann få aga". Å de gjorde di, satte si opp po säckana, å han körde frist. Å han hadde en kniv te rätta å skar reved ån, som håll säckana, så di ramla ån. Å han körde frist te Malme, så posten kom fram.

Far han tala många gånga om ded, å de e rekted sanning.

frist = friskt, d.v.s raskt.

-108

Dubblett 60

ACC. NR M. 204

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

ARKIV

109

110

Ovan omtalade händelse ägde rum vid Åkarps mölla, som bar årtal 1676 och kvarstod ända till 1913 då den blev nedtagen. År 1915 restes på initiativ av ägaren till platsen, bankdirektören Pehr Pehrsson i Åkarp en minnessten med följande inskrift: "Åt minnet av fosterländsk budbärarbragd som enligt sägnen utfördes å denna plats av Göingebonden Tuve Måansson från Hasslaröd ofredsåret 1710.

En utförlig skildring av händelsen finnes i skriftställaren Pehr Thomassons bok "Tio pennritningar" (1878), berättelsen "Skjutsbonden". Pehr Thomasson har begagnat sig av såväl arkivforskningar som traditionen inom Tuve Måssons släkt i Hasslaröd, Osby socken.

På sid. 107 -108 framställdes händelsen sådan den berättades av de gamla i Åkarp. (Den lokala traditionen omtalar icke göingens namn.)

ACC. N:o M. 204

Dubblett

61

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

112

Hans Almgren

Burlöv, Burlövs socken.

Burlövs by är en idyllisk och fridfull plats och har på senare tiden blivit det ännu mera, sedan de stora stationssamhällena Arlöv och Åkarp blivit centrum i socknen. Den gamla prästgården i Burlöv är nu övergiven och kyrkoherden har fått sin bostad i Arlöv. Nya skolor byggdes på 1890-talet i Arlöv och Åkarp och vid sekelskiftet ny kyrka i Arlöv. I Burlövs gamla kyrka, som för några år sedan blev på ett värdigt sätt i ståndsatt, hålls där numera blott gudstjänst en gång i månaden. Strax öster om kyrkan ligger det gamla skolhuset, som ännu bebos av f.d. skolläraren Hans Almgren, som är en av församlingenens äldste invånare.

Hans Larsson Almgren tillhör på fädernet en gammal bondesläkt, det s.k. Jonsingasläktet, vars medlemmar företrädesvis äro bosatta i Knästorps, Tottarps, Uppåkra och Nevitshögs socknar. Herr Almgren är född i Särslöv socken 1833. Fadern var Lars Jonsson, hemmansägare i Särslöv. Hr. Almgren blev en tid uppfostrad hos sina morföräldrar i Greve Nevitshög s:n. Efter att ha genomgått Lunds seminarium blev Almgren år 1857 folkskollärare i Burlövs socken, där han sedan dess varit bosatt. De första åren (1857-64) var han lärare i Sunnanå by, därefter i Åkarp

113

114

ACC. NR M. 204

Dubblett

62
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

(1864-71) och från 1871 i Burlöv, där han verkade till 1893, då han tog avsked och skolan blev nedlagd. Död den 2 augusti 1926.

Herr Almgren är livlig och språksam. Vid de besök som jag hjorde hos honom våren och sommaren 1922 för att uppteckna vad han kunde berätta om gamla tider, följde den ena historien efter den andra utan att upptecknaren behövde anlita frågometoden. Historierna meddelas därför i den ordning de blivit berättade. Här följer en översikt av innehållet i berättelserna.

Sägner. (äldre), s. 130-131, 146-147

Spökhistorier. 128.129.135.139-140, 157-159.

Historier om Tirupakäringen 121-127

Bondekriget s.149 - 151.

Ortnamn " 141 - 145.

Bygdeoriginal 160-166

Småhistorier och Diverse 133,134,148,153-156.

De flesta historierna handla om tilldragelser inom bygden.

En del äro berättarens personliga minnen.

ACC. NR M. 204

66. Sven Johnsson fördriver ohyra i Kabbarp.

(Sven Johnsson, hemmansegare i Sjöstorp, sedermera i Nordanå, f. 1767, d. 1845, var innehavare av svartkonstboken.)

De va min fars farbror, han hidde Sven Jonsen, han hadde svartkonstbogen. Di anlita han te å driva bort ohýra. De va där hänne i Kabbarp di hadde så mied me röttor å mus. Han hadde skreved en liden lapp å lagd den i en spronga i en dörr i itt å udhusen. Så sa han: "Den får I ente låv å lesa fören om fjortan da". Så längre skolle den sidda där. Så to di den fram å läste va där sto. Han hadde skreved: "

"Den som ente vill hålla honga å katta i sitt hus
Han kan säl bida röttor å mus.

67. Sven Jönsson önskar livet av en hund i Kabbarp.

Far han va här hide ifrå Kabbarp. Å så hadde di två honga som gick lösa po gårén, å di va arga. Så kom Sven Jonsen å skolle hälsa po sin bror, så bed den ene hongen han, å de bloa. Så sa han: Po tårsta kväll, ska Sdälla dö (hongen hidde Snälla, men han hadde nåd fel i mongen) -

De slo ente in, a fanken.

68.

Svartkonstboken.

De va nåd som passera här hide i Kabbarp, de talte minfar om:
Där va en man ner ifrå Fosie. De spöga i hans hus, så skolle
Sven Jonsen did å fordriva spöjed. Han va soldat å bode i itt
hus. Å där lå en höj, å där hadde di gåd å grävad i den, å hitt
nåd i höjen, å frå den betan fick di ente nån ro i hused.

Så kom di ner här te Kabbarp om kvällen å skolle ligga natten
övor där. Så satte di si te å syppa i stuan om kvällen. Å min
far lå i kackelonsbänken, å farfar han hadde åsse lagd si. Å så
soldaten han ble foll å ga si te å sidda å svarja å skryta
hår dokti ha va, - han hadde uttryckt si litt illa - å rätt som
han sad, så begynte hoeded o gå po ditta vised (skakar på hu-
vudet). Å hanreste si å där va nåd som slo han ti marken. Han
reste si igen men falt en gång ti. Å farfar han ble rädd å sad
opp. Men så ble han stilla, å så hadde Sven Jonsen sin svart-
konstbog å leste i å fick styrad soldaten.

Så kom di te å ligga i itt anned rom, å Sven Jonsen han ble
så sömned så han konne ente säll lesa. Så hadde far en bror som
hidde Jon. Å Sven Jonsen pega for han så han konne lesa. Så
leste han for dom te di falt i sömn.

Andra historien om Sven Johnsson finnas i den s.k. "Jonsinga-
boken" = Jesper Johnsson Ekegrens ifrån Kyrkheddinge Släktre-
gister jämte Familjeanteckningar m.m. utg. af H.P. Malmborg.
Malmö 1890. (Upp:t:s anm.). Se även s. 32.

119

120

69.

Tirupskäringen.

(Se även sid. 19-22)

121

122

Min far han tjente borte i Knästorp, han va väl nåd övor tjuge år. De va mitt i granna sommaren. Så hadde han gåd ifrå Knästorp å närr te Kabbarp en sönda - där va nån dans - å han kom ente te å gå himm fören lant ud po natten. Å så gick där en sti imen vallana. Så va där en övorgång po en vall å ing po itt anned himmane. Så sad där en vidor hare, å så sprant han ongan å ing i itt sästicke. Far sprant ettor han. Å han konne ente hitta ud å kornsticked, han hadde bled vilse. Tyropakjäringen den har forvillad många. Den gången hadde hon skapad si om te en hare.

("Där gick en sti imen vallana" d.v.s. där gick en stig utmed vallarna, nämligen pilevallarna mellan Tirup och Lilla Uppåkra, där Tirupakjäringen grasserade varst.)

ACC. N:R M. 204

Dubbblett

66

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

70. Tirupakäringen och kyrkoherde Lundius i Brågarp.

(jfr. s.21.)

Men där va en präst i Brågarp, han hidde Lundius, han fick
känns po Tyropakjarringen! Jo han hadde en sån som bode hide
i Lillaupåckra, han va särsjant. Så gick han ofta did å hälsa
po sånen, han gick där om kvällana å nättorna å hälsa po sånen.
Men nock å, där va nån som ente tytte om de gåened. Där va en
stor dräng som klädde si om te fruentimmor. Å han va klädd ud
som en å hans dåttra himma i prästagåren. Å när di möttes, så
sior prästen: "Kommer du här å möter mej, min lilla tös." - for
han trode jo de va en å hans tösor.

Men drängen ga si te å dansa me han å dro han lant ud po
sticked ("stycket" d.v.s. åkern). Å där hjalp inga bönor, men
te sist så slapp han han lös. Å han trode de hadde vad Tyropa-
kjarringen. Å de fick folk forr si sin (sedan), for där va jo
ente många visste ad där va en dräng hadde klätt si ud.

- 133

- 134

71. Tirupakärringen och Hr. Almgren.

Men detta e rekted sanning. Ja tyckes de va mycke besynnorlet. For en tjuge år sen, så va de en sönda ettemidda, å ja behaga gå hänn te Staffanstorp te krumánnen ("krogmannen" =gästgivaren). Jag hadde lånt penga å han ve itt tefälle å ja skolle betala han igen. Så åd vi kvällsmad. Så sad vi där å drack värs en toddi, men vi sypp visst ente. Så föllde han me mi, när ja skolle gå himm, han föllde mi te där husen sluta ve Stanstorpa he.

Når ja då kommor hänn mellom Hjälmagåren å Tottarpa by, så ble ja så sömni. Å rätt som ja gick så tytte ja där va nân person lytte i mi me bâda hännorna å slapp mi närr i gropen. Ja kröv opp po väjen igen, å ja sömna ente mer. Å de gick bra änna te ja kom te Spinnarehuset. Då to sömnen fatt po mi igen å hålt mi änna te ja va himma. - De va den gången ja va for Tyropakjarringen.

Hjälmagården, gård i Djurslöv; Spinnarehuset, hus mellan Kyrkeby och Burlöv.

72. Tirupakäringen visar sig.

Men ja hörde en som talte om. Där oppe ve hussen imellom Tyrop å Staffanstorp, va nån å håll me itt par hästa. Å där stan-na di po väjen, mitt for itt hus. Di va två po vagnen. Å den ene va inge i ett ärane i hused, å den andre sad där ute å håll hästana. Å när han sad där po vagnen, så kom Tyropakjaringen springandes po väjen. Di hadde fårad ing rygga, å där stridde hon övor frå den ene ryggen te den andre.

Rygg = jorden mellan två får; Fåra ing rygga ("fåra in ryg-gar"), =avdela jorden med får; Stridde = stredade.

73. Tirupakäringen visar sig.

127

Där va en man hänne i Staffanstorp som hidde Annors Nelsen. Den han hadde arbétad möed i Hjälmagåren, de va hos hann, som hadde den för. Så flytte han hänn te Nordanå, så skicka han bud te Annors Nelsen, om han ville komma did å hjälpa dom å hogg råg. Å han to did, å hade kvingan me si. - Så fölldes di ad himm om kvällen, han å kvingan. Å när di kom ve väjen ve Hjälmagåren, så får kvingan syn po kjarringen. Å hon ble rädd å hogg fatt i mannen å via te (=skrek till), å hon sa: "Ser du ente, här va nåd tätt imenn"!

Å de va just där, som ja hadde rågad po na me.

74. Spöke i ett grustäkt i Burlöv.

Här va itt spöje här me, ude i marken, ve itt grustäkt. (beläget strax söder om vägen mellan Kronetorp och Burlövs by).

Där tala di om där va drållskav. Där va en kusin te mej, han hidde Hellbarj (Hellberg) han va husar här for byen han bode där som sme Ekbarj (Ekberg) har sin smiddja. Å tätt ve grustäged där lå en brydestua. Så hadde han vad å arbétad po itt å ställen här, å när han kom ve brydestuan, så hörde han som di va i lav me å bryda - di konne ha så rolet i en brydestua, så de va rent orimelet! Å han gick did, men där va stängt å där va ente nåd.

75. Syn i en grusgrav i Mölleberga.

Så va där en påg som hidde Annors, som tjente inge i Annors Ols' går. Å di hadde vad å skåred tårr ve Bare sjö. Så körde di himm. Så när man kommor ve Stora Möllebarja by, så e där en häl-la, å en grusgrav ve sian om. Så hadde pågen forvidd po va där va, å gick ner i grusgraven å tittar. Så siddor där itt fruentimmor inge - de va en magor en - å tittar po fingrana. Å han ble räddor å sprant opp, å han visste ente va de va.

Anders Olsson, hemmansägare i Burlöv. Skåred tårr ve Bare sjö - skurit torv vid Bara sjö (torvmosse i Bara socken). Hälla=slutning. Forvidd=förvett, nyfikenhet.

69

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
128 ARKIV

-129-

ACC. NR. M. 204

Dubblett 70

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

-130 ARKIV

76. En sten kastas emot Lomma kyrktorn.

Här oppe po Kastorpanas plan, mellom Kastorp å Hjrop, där i vallen liggor en stor sten. Å di påstår ad de va itt troll där ifrå Kyllingahynnan som hadde lagd han i sitt flättebann å slad han imod Lomme kjärketorn, men den ble liggane ve Kastorp. Når ja bode ude i Ågarp, så va vi däroppe å jaga, å då talte di om ed.

Den omtalade stenen är den s.k. Blacka-sten i skälet mellan Karstorp (Lomma socken) och Hjärup (Uppåkra socken). "Kyllingahynnan" en stendös n.o. om Mölleberga kyrka. Se vidare s. 13-14.

Vid ett annat tillfälle uppgav Hr. Almgren att stenen skulle vara kommen ifrån Romeleklint.

En gammal Lommabo, Elna Jönsson, f. i Vinstorp 1848, omtalar att "där va en som hidde Finge (d.v.s. jätten Finn) å han slängde den did i sitt flättebån". (flät-band)

Sägnen framställer alltså på olika sätt i olika byar.

Dubblett

71

ACC. NR M. 204

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

77. Runstenen i Hjärup. (Uppåkra socken)

Men de va jo lia galed me en sten hide i Hjärop, de va visst
en bautasten. Han sto ude i marken po de himmaned som Hans Bengt-
sen han kypte. Men egaren te ställed to stenen himm å satte
han ve gården. Men di fick ente ro i husen från den betan di hadde
tad han himm i gården. Där va nåd spöga å holt levorne. Så satte
di han ud i marken å sin ble där tyst.

- 132

Runstenen i Hjärup som numera står i trädgården vid den om-
talade gården (Hjärup nr.), är beskriven av Prof. Ludv.
Wimmer i hans verk „De danske runemindesmaerker“. Här nämnes
också sägnen, som kallas „et i egnen meget udbredt sagn“.

ACC. NR M. 204

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

133 ARKIV

78. Kyrkogården i Burlöv.

(Kusligt att bo nära kyrkogården)

Här va en kvinga ude i Tågarp, å hon sa te mej "om de ente va så rälet å bo så nära kjärregåren? Hon skolle ente torad å bo så nära kjärregåren? " Når far han levde så körde vi te Syngano nån gång i julen, å ja va så rädd når vi skolle köra forbi kjärregåren."

Hon tytte de va så hajt å komma där om natten.

torad = vågat ; Syngano = Sunnanå ; hajt, adv. = kusligt, Hemskt.

79. Gammal marknadshistoria.

Där va två dränga ifrå Glostorp som träffas inge po Malme markad. Så sior den ene: E du gåingens i stan? -Na- E du riingens? -Nä- E du agingens ? Na, ente de heller. Va e dù då? sa han te han. "Ja e dryingens ing me itt par stude."

Glostorp i Oxie härad. gåingens, riingens, agingens, dryingens = gående ridande, åkande, drivande. Stude= stutar (Obs. att Glostorp är beläget i den del av Oxie H:d som liksom Skytts h:d har -e för -a i ändelser, varigenom målet i dessa härader mera än andra Skånenmål överensstämma med danskan. Detta folkmål kallas i Bara härad "sönerlänska" och oven omtalade historia kom fram när vi samtalade om "sönerlänskans" egendomligheter.

Samma historia har upptecknaren också hört på Jylland, där den slutrepliken lyder: "A kommer driwenes."

134

135

ACC. NR M. 204

Dubblett

73

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

80. Helenelundsmannen.

(Helenelunds gård i Kyrkeby socken, brukas under det närlägna Kronetorp i Burlövs s:n)

När di kom mitt för parken, så kom där nån ud å parken å håll hästana. Annors Larsen han talte om han hadde vad köranes nere i Hylie, å när di kom itt sticke opp ad väjen frå Arlöv, tätt ve parken, så hörde di en folksamling. Di prata å sjång å sköja. Men när di kom forbi parken, så va där tyst, men hästana di sprant te vänstor, " å hadde ja ente hållt dom, så hadde di vält i gräven."

De va Helenelonns-mannen.

-136

Anders Larsson, husman i Burlöv.

gräven = gropen d.v.s. diket.

81.

Maran såsom en katt.

De va di förste åren vi bode här, å ja hadde vad oppe om natten å hjolped en å glyttana po pottan. Men ja hadde väl ente lagd mi igen, så tyttes ja där va en katt kröv opp po mi. Han kröv po skrå övor hueded, å han va så varm å löen, tyttes ja. Å ja försöjte å kalla po mor for hon skolle java veck han, men ja konne ente få fram itt indaste or. Men så tyttes ja han hoppa ner, så ble ja fri for han.

löen = luden ; java veck = jaga bort.

82.

Smällar i bordet.

138.

(Hr. Almgrens dotter, fröken Celia Almgren, Burlöv, omåtalar att i ett av rummen i Burlövs skola, där det varit sockenstuga förr i tiden, var där mycket väsen om nättarna.") Där stod ett långt bord inne och om kvällarna så kunde mor och jag höra likasom det slog med en käpp i bordet, men far kunde aldrig höra det. Det var något spökeri efter den läraren som hade varit här före oss, han hade firat väldiga orgier där".)

Hr Almgren fortsätter: Nä, ja hörde 'ed allri, men po tal om ad de smällor, så de de min morfar i Greve å mostor Karna. Di sad inge i stuan mitt po ljusa dan å hörde som de small i bored. (Greve, by i Nevitshögs socken.)

139

ACC. NR M. 204

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

83.

Spökhistorier.

Klockaren Hellgren han tytte där gick nån inge i kjårkan, å
når pastor Olander kom ing po gången, så lytte sej kassakistan.

Men Lars Olsen där ude, han kom for spöje här ve kjärregåren.
Där va nåd som mötte han å sin forföllde de han ännan hänn te
Klockedammen.

Men de va där di bor nu, där va en hong, han gick ud å va
inge po samme gång, han viste si både ude å inge.

Po trekanten där hitte di en benrangel po den tiden Ola
Annorsen hadde himmaned, å di kom hid å frågte om di fick be-
grava han här, å de gick jo forr si. For de va jo nämmer väj
hid än som te Tottarp.

139

Den omtalade Lars Olsson, snickare å Kabbarp 8, Tottarps
socken. - Trekanten, en åker å Kabbarp 8, gränsar intill Bur-
löv. - Ola Andersson, far till ovannämnde Lars Olsson.

ACC. NR M. 204

Dubblett

JG
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

84. Ortnamn

inom Särslövs, Burlövs, Kyrkeby och Tottarps socknar,
samt Namn på krogar.

(Fordom hade varje kärr, mosse eller backe sitt särskilda
namn, och Hr Almgren har meddelat många sådana, de flesta ifrån
Särslöv, där hans far bodde i mitten av 1800-talet.)

Särslöv.

Öster om Särslövs kyrka, på n:r 1, lågo: Piledammen, Rompe-
ängen, Hongarövsholled, Hongarövsbacken, Brydestumossen, Fälasyckan,
Skebjersbacken och Gallängen.

Särslöv-boarna ha också del i den stora "Slevre-ängan" vid
Segeå (100 Tld). Större delen tillhör Mölleberga.

Andra mossar i Särslöv: Stora Brågan, Lila Brågan, Svans
mosse, Råkärr och Dunekärr.

Kyrkeby socken.

Söder om Segeå ligger där ett stycke jord som heter Silke-
tången och som tillhör Kyrketången och som tillhör Kyrkeby
kyrka. I sydvästra hörnan av Silketången låg där en åtnehög
som kallades "Strimhöj" (Strömshög).

På Helenelunds mark, söder om Dalbyvägen, ligger där en med
träd planterad backe, kallad Killehöj. (Killa = källa: nedanför
backen rinner där upp en källa). I Nordahå är det ett hus som
kallas "Råbocketorp", där bor en jägare.

142

Burlövs socken:

Burlövs by: Höjsmosse, nu utlägd till åker.

Klockedammen å prästgårdens ägor. Dess runda form dättes av folktron i förbindelse med den där nedsjunkna kyrkklockan. Sägnen omtalas å sid.

Långedammen. Gåsalyckan. Bys vanning (bys vattning).

Sunnanå by: Flansbjer: gård på en backe, intill Bulltofta. (Av adv. "flant" = blåsigt, utsatt för alla vindar).

Ständisborg - ett hus uppkallat efter en som hette Ständig som bodde där på 1850-talet. (Se vidare s. 145)

I Tottarp socken, å Kabbarp nr 186, nära Burlövs skäl, ligger "Jeppas holl" (hål): "Tätt utanom Nels Svens' går, po krommen, där liggor en holla me vann. Där e plantad pilor rongen om. Den kallar di for Jeppas holl, där va en som sänkte si där som hidde Jeppa."

"Krommen" (d.v.s. krummen), allmän benämning för en krök av Dalbyvägen å Kabbarp nr 186.

I Nevitshög ligger "Pivvorkjarr". (Pepparkärr). Invid detta byggdes på 1800-talet den s.k. Pivormöllan (Pepparmöllan) som alltså är uppkallad efter kärret. Där bodde också en i Nevitshög som kallades "Pär pivvor" (Anm. Pepparmöllan, nu förändrad till lusthus, äges av statsrådet Linders.)

ACC. NR M. 204

Dubbblett 78

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Namn på krogar:

a) Kalinan i Arlöv. Burlövs s:n "När där kom nån utanför, så räfte krumánnen": "Kalla ing han!" Så fick de hidda Kallings-krued, eller Kalinan.

(kru = är i Skånenmålen neutrum)

b) i Malmö, vid Lilla Torg, låg där "ett gammalt krog" som kallades Kalopsenborg

c) i Lund vid Norrtull låg där "ett krog" som kallades "Kullen", som familjen Kulle har kallat upp sig efter.

Arlöv den 3/3 1922.

Dubbblett 79

ACC. NR M. 204

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

146 ARKIV

85. Burlövs gamla kyrka bygges.

Når di skolle bygga kjärkan, så va di ente övorens om plassen.
Somma ville ha den där ude ve Arlöv å somma ville ha den här i
Burlövs by. Di hadde kört sten hid, så passa di po å ta han
om natten, å körde han ud te Arlöv. Å så kivas di en tid. Te
sist så ble Arlövana ke' å éd, å kjärkan ble böjd där den nu
står. Å de e tämmelien mitt i såcknen, så di har lia lant did
frå Syngano å frå di siste ställen i Ågarp. 31/3 1922.

ACC. NR M. 204

Dubblett

86.

Burlövs Kyrkklocka.

Di hadde ente vigg klockan. Di ringde, så flö klockan ud gin-nom ly-holled å närr i kjarred - den kirra rätt ner i joren så där ble en holla ettor den. De e däffor di kallar kjarred for "Klockedammen". Den e åsse ronn liasom klockan.

Så va där itt par tvillinga-studa som skolle dra opp den. Så hadde den ene fåd litt mingor milk än den andre. Så när di skolle dra opp den, så ble den ene studen trätt. Så sjonk klockan ner igen. Di hadde grävad där sin, men di har ente konnad hitt na.

31/3 1922

(ly-holl = ljud-hål) Jfr. sid. 89.

Följande episod har meddelats mig av skomakare Per Andersson Kabbarp n:r 11 (f.1851) som f.ö. berättade sägnen på samma sätt som den här är anförd:

- - - "Men så kom där en liden gobbe te pian, som flora kal-lana, å sa: "du ska gi den ene litt mer milk" å så fick han en liden skvätt mer än den andre. - - - (23/6 1922)

87.

Gamla Väderleksmärken.

April våd å maj kall
fyller bomdens lada all. ant. 10/5 1922.

Petrifäng

den styr alla täng (=tecken). 27/7 1922.

80

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

147 —

148

88.

Från Bondekrigets dagar.

(Av de skånska bondeupproren år 1811 var det i Bara härad det mest betydande. Det kallas av folket för "Bonakried", d.v.s. Bondekriget. Om detta kunna de gamla ännu berätta många episo- der - om drängen Mårten Bengtsson, om slaget vid Klågerup d. 15 juli, om "Slommen", Nevitshögarnas anförare, m.m.)

Jfr. s.45-46.

Ja har hört talas om ed, bonakried. Där va en som hitte "Slommen", som va anförare for dom, Nels Annorsen ellor va de va han hidde. Han gick me kjola po si, han va anförare for Nevitshögana. Han fickj visst fårti par spö for de där hyssed.

Di va ude ve Klågerup. Di plyndra källarna po mad å bränne-
vin å sypp si folla.

Så kom regemented frå Malme, husara, å di hadde kaninor me si. Men landshövdingen ble åsatt for han skicka ud militär, de hadde han ente rättihed tè.

Där po gavelen ve Klågorp där lå gamla vapen som bönnorna hadde hatt då. Där lå tjyvor, di lå där många år ettor, de så vi når vi kom köranes där udad.

Där va en präst, som va orsáken te de ad folken va domma. Jo, di lotta te värnpliktia i den tiden. Ditta va i Bare kjår-ka om ja ente tar fel. Så ställde prästen om, ad lottorna

1170

skolle falla po arbetarna å bönnorna. Så va där en dräng som hidde Mårten, som hadde svarad prästen po nåd vis i kjärkan. Å de gick så långt så han ble halshoggen, å efter den betan kom bonakried. Så ble han arresterad for han hadde svarad prästas tingen i kjärkan. De va så helet så de kosta hann lived.

Mårrfar, han bode i Greve. Han sprant ud i en mosse å gemde si å lå där en toltre då, for di ente skolle ta han å ha han me i bonakried.

Di krångla imod adelen. Di ville gjårra ve bönnorna va di ville.

Där va ingen beväring då, men sin ble där, for min far han va fydd 1800 å han ble kallad te beväring 1820.

89. På Tvedöra Exercisplats på 1850-talet.

(Tvedöra, gammal exercisplats i Hellestads socken. Torna h:d)

Ja lå oppe po Tvedöra, ja exera i fjortan da.

Jo, de va strängt: usla bedrövlia klär å räli mad. Grydorna hängde po staga ude, där koga di gröd å ärtor. Å litt däri-frå va tårragravor, å där to di va vann di behövde te å koga maden.

Jo, uselt å skitt. Å så kom di me en fårabog, rå å räli, ing i tälted, å den fick vi dela. Så di som ente hadde mad me si, di fick en ypporli svältkur. De inda di hadde som va gott, de va bröed. Ja tyss liasom vi fick litt betalninq, en åtta skillinj om dan, for de vi lå där å svalt.

(tårragrav = torvgrav)

10/5 1922.

ACC. NR M. 204

Dubblott

84

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

90.

Om kyrkoherde Seldener i Burlöv.

(J.H.Seldener, +1857, kyrkoherde i Burlöv, hade i sin ungdom i slutet av 1700-talet och början av 1800-talet företagit flera utrikes resor och kom därvid även en gång till de ostindiska öarna, där invånarna togo honom till furste.)

Här va en gammal präst när ja kom hid som hidde Seldener. Han va möed ude å reste som onger harre. Di ble värdrivna å måtte lägga till ve en å di ostindiske öana. Å där kom svart folk å hadde forvidd po di här. Å di anmälde ed for kongen po öen. Når kongen fick de å vidda, så ville han ha fatt i han, å han ville ente släppa han, å behåll han i åravis.

Så dä fursten, så ville ente folked släppa han ihellor. Å di behålt han, å hadde han te hövding änna tes han fick tefälle å rymma.

Di frågar titt: "Vim liggor ongor dinne stenen?" Å då svara ja ad där liggor en som har vad kong, men han ble ke å å va kong, å sin ble han präst i Burlöv.

154

155

ACC. NR. M. 204

Dubbelst

85

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

- 155 ARKIV

91. Kyrkoherde Seldener och klockare Hellgren.

När han va gammal, så hadde han en dottor som dö, å han sad titt po kjårregåren ve hinges grav, han hadde en stol där, å han sad där både natt å da. Han hadde en gammal vidor mässeskjorta som han hadde udanpo di andre klärna i daglit tal. Å där skrämdé han klockaren Hellgren redet en gång.

Jo klockaren han konne spilla fiol å han hadde vad po itt å ställen i Ågarp å spillad for ongdommen å gick himm imod marenen. Så kom han här po väjen å nynna po itt nytt dansestycke som han hadde lärt, å prästen sad inge po kjårregåren å hörde ed.

- 156

Så resor han si övor kjärkemuren å sior "Go-maren Hellgren!"

Å Hellgren ble så rädd, så han hadde när pissad i böjsorna, sa han -

23/6 1922.

vidor = vit ("viter") ; kjärkemuren, d.v.s. kyrkogårdsmuren.

Det omtalade gravstället är beläget öster om kyrkan, mellan koret och kyrkogårdsmuren.

92.

Spökhistoria.

(Sunnanå, 1850-talet)

Di har forr si där spögar inge i prästagåren, men de e ente utan honga å katta å röttor å mus som hållor alló om nättorna.

Men märkelet - man kan få se å höra nåd lia väll. De va när ja va ong-kar, ja bode i en nybyggd skola i Syngano å ja va ena i hused. Å de va om etterhösten, å där bode en hanlare litt darifrå å ja brute gå did. Å där va ja en kväll å där va en bekant ifrå Särslöv som hidde Henriksen. Å där siddor vi om etterhöstakvällen. Å ve åttatiden så sa ja "Nu går vi." Å Henriksen föllde mi, å när vi kom te skolan så sto vi ve gavelen å prata. Å innanför där va tårrahus.

Å de va väl opplagad, å rätt som vi står där, så hörde vi precis som hela tårralaged ramla omkoll. Å Henriksen sior: "Va va ded?" - !A, de va tårralaged som ramla omkoll."

Å vi gick ing å så, å där va ente en törr hadde falled. Å va de va, de vete vår Harre. De lå mitt forr dörren, å de hördes liasom de falt hidfor.

157

158

93.

Ljus visar sig på vägen.

(Sunnanå, 1850-talet)

Se en natt ja kom gånes, ja hadde vad utåt po Flansbjer. Så va de po etterhýsten å ja gick lia övor alla markor å kom ud po vägen ve hanlarens. Å ve vägen va pilor å vägen va litt bokti. Å när ja kommor forbi hanlarehuset, så kommor itt ljus imod mej ifrå skolan där ja bode. Å ja ondras vim de va som kom me lykta imod mej. Å finstored va imod södor, å när ja kom himm så frågte ja mor om ente hon hadde vad oppe å tänt. Nä, hon hadde ente vad oppe. Å om marenen så frågte ja kvingan i hused oppté, om ente di hadde vad oppe om natten. Nä, di hadde ligged i ro hela natten.

Å sin ja kom hid, å hadde vad i Syngano å gick himm om natten, så så ja itt såddent ljus ve stationen (Nordanå station), å inspektoren sa "ja har min själ åsse sitt ed".

15-9

94.

Om Nils Knös.

(f. 1824. d. 1890)

(Nils Knös var en originell och vida bekant "tiggeman" som gick omkring i sydvästra Skåne under senare hälften av 1800-talet. Han hade hemma i Mellangrevie, Oxie härad.)

Nels Knös, han va roli å prata me. Han gick å tiggde, han tiggde ihoppa två tusen kronor. Han va enfálldi. De frös en vinter å isen bar ing te Kypenhamn, å han gick övor. De va 1855. Å di bar han där i en kårr å viste han, å danskana di to betalt for di viste "den svenska Knös." Jo, han va enfálldi. Å han talte om po värt inda ställe han kom, om dinne färden. Å han hadde ligged mellan två lagen å åd me kniv å gaffel.

Å prostens tösor här inge hadde så rolet me han. Så dansa han å blåste po en liden flöjt. Han lås han konne dansa, å når de va kalt, så bant han itt kläde om hoeded, liasom fruentimmor. Å han tiggde piverag (sämre /begagnad/ tobak) å stoppa mellom tännen å togga liasom snus. Å iblann så stoppa di en piva te han å la litta krud i, så blossa de, när han kom te kruded.

Han va helt ong när han börja. Ja så han himma te min fars. Han sålde tännestickor, så här långa firrespågor (furustickor), som di hadde doppad i svavel. Men så bega han de, å bara gick

160 ARKIV

-161

ACC. NR M. 204

omkring å tiggde. Han ville ente ble i himmed, å di drev spektäckel me han å hadde litta rolet å han här han kom. Di tvinga han ente te nåd, men bara prata skit me han. De hände iblann han ble plyndrad po hans brösäck å penga som han hadde i lomman. Han mötte andra tiggare å rälia tatrahonga, å då va han rent ren.

Han vändes vitt å britt omkring å to si ente så bråt. Han va åtskillia gånger här i prästagåren, men prosten han levde. Å mamsellorna di tytte så mied om när han kom. Å sin snacka han om po alla ställe han kom ad han ble så fint serverad me kniv å gaffel. "Å po de å de ställed fick ja sul te bröed."

Den omtalade prosten var prost Menander i Burlöv, + 1883.

Sul=sovel.

I "Teckningar och toner ur Skånska allmogens liv, utg. af Skånska Landsmålsföreningen" (Lund 1889), skildras i stycket "Når dar kom frammade ti Pär Hans" (s.81-88) ett besök som Nils Knös gör på ett ställe i Gustavs socken (Vemmenhögs härad), där han berättar om sin Köpenhamns-färd.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

162 ARKIV

- 163

ACC. NR M. 204

Dubbblett

98

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

164 ARKIV

95. Om "Söderns skald", "Skrivaren" och Holm.

(trenne bygde-original. "Söderns skald" bodde i Södra Sallerup. Han kunde improvisera dikter. Hans verkliga namn var Christoffer Persson. Levde under 1800-talet. f.1844, d.1901.)

"Söderns skald", de va en skolläraresån ifrå Bjereshög. Han va itt fyllesvin, han va skräddare tè yrked. Di va tre stycken fyllehonga.

Där va "Söderns skald", han va omkring å syde mattor, å han va lused å räli, så di konne ente ha han rätt länge.

Så va där en di kalla "Skrivaren", de va en åbosån ifrå Kjårkeby. Den han gick omkring å hälsa po, å fick han en skilling, så gick de te å skaffa fylle.

Så va där Holm ifrå Staffanstorp. Å di tre samlás oppe i Tyrop po itt ställe. Å när fylled va slud, så to di te Stanstorp kru å kypte itt halt stop.

"Skrivaren", han konne litt skrivning å räckning. / Hans namn var Hans Norrman. Levde ännu 1917/ Han sad po kontor inge i Malme en tid. Å "skrivaren" han ble fri for sin befattning å kom te en sme i Malme å ajera hushållorska en tid, å sin ble han forfallen. Å di här tre vå såna bröra, när di samla's nân gång å la ihoppa därres kassor å kyfte brännevin.

165

Dubblott 91

ACC. NR M. 204

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Söderns skald", när han hadde fåd en par-tre syppa, så va han dokti te å dikta. Å polisorna i Malme di va han å dikta nåd, for han hadde fåd logi där inge. Å han skällde ud dom så forbannad. Men de fickj di skylla si säl for, for di hadde jo säl bitt han.

D. 27/7 1922.

166,

ACC. NR M. 204

Dubblett

92

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

- 167 ARKIV

R e g i s t e r.

(Hänvisning till sidorna)

Avlöning till manlig tjänare sid. 64.
Bondekriget 45, 149-151.
Bygde-original 160-166.
Bäckahästen 25.

Fastlagen ("fastelånnsgille") 66, 82
Finn, jätten, 9.

Goenisse 31
Gård, sjunker i jorden 17
Göing överlistar danskarna 107.

Horn. Ijungby 7
Husförhör 50
Häxeri 34.

Julen 65-66.
Jättar (Jätten Finn, jättarna på Gislöv) 9, 11.

Kitta grå 26
Kloka ("Åsumspågen" m.fl.) 55-59
Kyrkor 9, 13, 15, 130, 146
Kyrkklockor 15, 89, 147.
Kyrke-grimen 24.

Likstass mötes 35
Lokatten 63

- 168

ACC. NR M. 204

Dubbeltt

93

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Majfirande 67, 84-86.
Majviseuppteckningar 69, 84
(fragmentariska)
Mara - går genom loftet 27
" gifter sig med en dräng 92
" i en katts skepnad 137
Midsommar 68b.
Märkesdagar 61-62, 148.

Nattramn 26

Offer till källor 68b.
Ortnamn (namn på kärr, ängar, backar, gårdar, hus m.m.) 141-145

- 169

Pingstgille 67, 85
Präster 21, 150, 153-156
Professor 23.

S:t Hans-dag, se midsommar
Skörd (sista kärven bindes) 63
Småhistorier och Anekdoter 47-54, 104-106, 116-117, 133, 134, 152.
Spökhistorier 35-40, 91, 128-129, 136, 138-140, 157-159.
Stenar 13, 130-132.
Svartkonstboken 32, 118.

Tirupakäringen 19-23, 121-127
Troll 7, 13, 130.
Tröskning med plejlar 63.

Varsel 42-44
Varulv 27-30
Visor 69-71, 73-81, 94-103.
Väderleken 60-62, 148.

- 170

Åsumspågen 55
Äresöl (=gravöl) 87- 88
Ätnehögar 90, 118

ACC. N:R M. 204

Dubblett

94

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

ARKIV

O r t r e g i s t e r.

-171

Där icke annorlunda är utsatt äro orterna belägna inom Bara härad.

Sid.

Alnarp. Lomma s:n 53
Arlöv, Burlövs sn 86, 145.

Bara 150
Brågarp 21, 34, 122.
Burlöv 89, 128, 133, 138, 139, 143, 146-147, 153-156.

Dalby, Torna h:d 15
Djurslöv, Tottarps s:n 32, 104, 105, 125.

Ekesväng, Genarps s:n 61-62

Fosie, Oxie h:d 118

Gislöv, Skytts h:d 11
Glostorp, Oxie h:d 134

Greve, Nevitshögs s:n 139, 151.

Gullåkra. Brågarps s:n 19, 23, 75

Helenelund (Nordanå i Kyrkeby s:n) 135

Hjärup (Uppåkra s:n) 79, 100-101, 130-132.

Hvilan, Tottarps s:n 52

Kabbarp. Tottarps s:n 90, 116-120, 139-140, 143-144.

Karstorp, Lomma s:n, 130

Klägerup. Hyby s:n 46, 149-150

Kyrkeby 142

Knästorp 42

Köpenhamn 160.

-172

ACC. N:R M. 204

Dubbelott

95-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lilla Uppåkra 22, 142
Ljungby, Villands h:d 7
Lomma 130
Lund 9, 23, 102-103, 145.

Malmö 107, 145, 165.
Mossheddinge, Esarps sn. 57
Mölleberga 13, 49, 50, 129.

Nevitshög 39, 46, 144, 149.
Nordanå (Helenelunds gård) 135

Romeleklint 131

Staffanstorp, Nevitshögs socken 38, 47, 124.
Sunnanå, Burlövs s:n 157-159
Särslöv, Oxie h:d 141 - 142.

Tirup, Tottarps s:n 17-22, 36, 37, 43, 47, 64, 65-67, 121-127.
Tvedöra (Hellestads s:n, Torna h:d) 152.

Vinninge, Hyby s:n 57
Värby, Bara " 68b.

Åkarp, Burlövs s:n 51-54, 82-86, 91, 107-110.

Åsum, Färs h:d 55

Östra Torn, Torna h:d 87-89.

-173.